

INTERVIEW

‘Samen bouwen aan beter OV’

Steeds meer automobilisten in Groningen en Drenthe stappen in de bus. Jan van Selm vertrok deze maand daarom met een goed gevoel bij het OV-bureau.

FRITS POELMAN

‘De Qliners in Groningen en Drenthe en het Q-linksysteem rond de stad Groningen hebben een enorme vlucht genomen. Dat komt onder meer doordat meer studenten thuis blijven wonen, maar we zien dat automobilisten de bus ook beginnen te omarmen: ze stappen over.’

Jan van Selm (56) uit Dalen geniet daarvan, ook na zijn afscheid van het OV-bureau Groningen Drenthe – hij was negen jaar directeur. „Toen het bureau in 2005 werd opgericht, gebeurde het omgekeerde. Kennelijk is het aanbod aantrekkelijker.”

Hij is blij met de ommezwaai. „Ik ben begonnen in een periode met forse bezuinigingen. De aanbesteding en de invoering van de OV-chipkaart vielen tegen. Aan de groei zien we dat we daarna toch iets moois hebben gemaakt. De vraag is nu hoe we dat verder uitbouwen.”

Het OV-bureau investeert een groot deel van de extra opbrengsten uit de reizigersgroei in nieuw aanbod. „Dat trekt weer meer reizigers. Het is de kunst de groei net een stap voor te blijven. Niet meteen de hele dag door en op zondag niet overal bussen laten rijden, want dat is onbetaalbaar. In plaats daarvan voegen we eerst extra bussen toe in en rond de spits. Dat loont. De groei zet nu ook op andere momenten door.”

Jan van Selm heeft afscheid genomen van het OV-bureau. „Het is de kunst de groei net een stap voor te blijven.” FOTO DVHN

Volgens Van Selm speelt het OV-bureau in Assen (18 mensen) landelijk een voorbeeldrol door de nauwe samenwerking met provincies, gemeenten, reizigers, vervoerders en grote bedrijven/instellingen.

„Qbuzz heeft er met zo’n 1000 chauffeurs en 300 bussen een enorme klus aan. Zij moeten op tijd, comfortabel en zo zuinig mogelijk rijden. Maar als de provincie niet voor goede reisinformatie zorgt of een gemeente niet voor prettige haltes, werkt het niet. Samenwerking is het geheim van goed openbaar vervoer. En voor mij is dat ook de lol ervan.”

„Daarbij moet het totale systeem tot in de haarvaten goed zijn: trein,

Q-link breidt sneller uit dan de tram in Groningen ooit had gekund

Qliners, het Q-link netwerk rond de stad en het basisnet. Groningen en Drenthe hebben die basis voor jaren vastgelegd. Dat vullen we aan met bijvoorbeeld scholierenlijnen. Daarnaast werken we aan vraagafhankelijke systemen die betaalbaar zijn en weten wat mensen doen. Zodat Pieterpadwandelaars ook overal gemakkelijk kunnen komen.”

Voor Van Selm hoeft niet iedere automobilist de overstap te maken. „Het is fijn want het scheelt uitstoot en files, maar we streven niet naar nul auto’s. De auto is soms gewoon handiger, maar vergis je niet. Na een probeerkaartje van Groningen Bereikbaar, stappen veel forensen over op de bus. Misschien niet elke dag maar wel geregeld. Ik snap dat wel. Je zit lekker en je hebt ogen en handen vrij: je kunt lezen, slapen, luisteren of werken. We zien ook dat mensen het laatste stukje graag fietsen. Hebben ze even wat beweging.”

Buitengewoon trots is Van Selm op het ‘metrokaartje’ dat het OV-bureau van Groningen, Friesland en Drenthe liet maken. „Met alle treinen en snelle buslijnen uit acht concessies, van vijf verschillende opdrachtgevers bij elkaar. Het maakt mensen bewust van de mogelijkheden. Een metro is makkelijk, daar stap je in Madrid of New York zo in. Hier hebben mensen moeite met het vinden van de bus. In het hele gebied bestaat ook een gezamenlijke kortingskaart, alleen de NS doet daar jammer genoeg nog niet aan mee.”

Q-link (frequente bussen met wifi en airco tussen stad, P+R en regio) is een succes. „We hebben nu zes lijnen in Groningen en in Emmen Q-link Rood. Het geven van een kleur aan buslijnen, niet alleen op papier maar ook op de bus zelf en de halteborden, was een gouden greep. Je ziet het nergens, maar hoe simpel kan het zijn: de groene bus rijdt op de groene lijn. Voor de vervoerder zijn gekleurde bussen lastig omdat ze beperkt inzetbaar zijn, maar daar kan de techniek ook uitkomst brengen: er zijn al bussen met led-zijkanten die van kleur veranderen.”

„Q-link is bedacht na het mislukken van de tram. Een jaar later reed

de eerste lijn. Q-link breidt sneller uit dan de tram ooit had gekund. Die had nog lang niet door Roden gereden. De tram was een goed product en de reizigersstroom was door de x-factor misschien nog sneller gegroeid, maar we zien dat er ook een enorme potentie zit in echt goed busvervoer. Waarbij overigens duidelijk is dat mensen spoor fijner vinden. Om reizigers een goed gevoel te geven heb je voor de bus een hogere frequentie nodig dan voor de trein.”

De bus loopt tegen grenzen aan. „Lijn 15 rijdt twaalf keer per uur naar Zernike en die bussen zitten goed vol. Dat breiden we verder uit. Dan kom je in tram-achtige dimensies terecht. In China bestaat een systeem met bussen waar je links en rechts uit kunt stappen. Elke tien seconden stopt er een op een groot perron. Dat ontwikkelt zich ook. Tussen Assen en Groningen rijden in de spits 6 treinen en 14 bussen. Het zijn aanvullende systemen die elkaar versterken, waarbij je de bus gemakkelijk uitbreidt. Ze zijn samen de concurrent van de auto.”

Techniek zal OV-gebruikers de komende jaren helpen. „Je kunt straks bus, trein, OV-fiets en taxi met je bankpas betalen en nog betere informatie krijgen. Op je mobiel of je je aansluiting haalt, waar je naartoe moeten lopen en op welk perron je moet zijn. De ‘ontzorging’ van de reiziger kan nog veel beter. Er beginnen mensen te roepen dat ze met de enorme berg informatie uit chipkaarten en voertuigen kunnen voorstellen wat mensen bij een bepaalde weersverwachting doen. Maar dat zijn geen eenvoudige puzzels en het komt niet vanzelf goed. In mijn nieuwe baan moet ik daar voorwaarden voor creëren. We kunnen niet achterover leunen.”

